

Myśliński, Jerzy

"Presa Ukraińskiej RSR 1917-1966 :
statystyczny dowidnyk", M. A.
Nizowij, M. I. Brezgunowa, J. B.
Medwedow, Charkiw 1967 :
[recenzja]

Rocznik Historii Czasopiśmiennictwa Polskiego 8/2, 294-295

1969

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

V

[M. A. Nizowyj, M. I. Brezgunowa, J. B. Medwedow], *Presa Ukrain-skiej RSR 1917—1966. Statystyczny dowidnyk*, Charkiw 1967, Książkowa Pałata Komitetu po Presy pry Radi Ministriw URSR, ss. 148.

Oficjalne wydawnictwo statystyczne traktuje o wszystkich drukach wydanych na Ukrainie Radzieckiej w latach 1917—1966. Rozdział drugi książki poświęcono statystyce czasopism, trzeci zaś statystyce gazet. W przedmowie autorzy scharakteryzowali metodę swojej pracy, podali definicję jednostki wydawniczej przyjętej za podstawę statystyki, zwrócili wreszcie uwagę na zniszczenia, jakie powstały w archiwaliach ukraińskiej Izby Książki podczas okupacji hitlerowskiej, z czym wiążą się trudności w odtwarzaniu pełnego obrazu druków ukraińskich. Autorzy zastrzegli, że dane statystyczne dotyczące periodyków z lat 1942—1943 nie są jeszcze pełne i wymagają badań uzupełniających.

W rozdziale dotyczącym statystyki czasopism czytelnik znajdzie dokładne dane dotyczące ilości tytułów w poszczególnych latach z uwzględnieniem dynamiki ich wzrostu. W odrębnej tabeli zestawiono liczby tytułów pod względem treści wydanych w latach 1950—1956; dla tego samego okresu przedstawiono dane dotyczące języka czasopism, przy czym wydzielono tylko języki ukraiński i rosyjski, grupując cyfry o wydawnictwach węgierskich i mołdawskich w jednej rubryce. Tablica 58 podaje dane dotyczące ilości czasopism w rozbiciu na częstotliwość, następna zaś wymienia objętość i nakłady 40 konkretnych tytułów, ale tylko za lata 1950, 1955, 1960, 1965 i 1966.

Podobnie ugrupowano dane o gazetach, przy czym od 1956 r. odrębnie podano cyfry o ilości gazet kołchozowych. Gazety rozpatrywano również według ich typów, tj. gazety republikańskie, obwodowe, miejskie i rejonowe. Tabela 63 zawiera informacje o tzw. wielonakładówkach (gazetkach fabrycznych, uczelnianych itp.). Bardzo pożyteczna tablica 64 informuje o gazetach ukraińskich według 25 obwodów. Ostatnia wreszcie tablica zawiera dokładne dane dotyczące 14 gazet republikańskich, 34 gazet obwodowych, 7 obwodowych komsomolskich i 26 miejskich.

Dane statystyczne zestawione w tablicach dają przejrzysty obraz stanu i rozwoju prasy ukraińskiej w latach 1917—1966, przy dokładniejszej charakterystyce ostatniego piętnastolecia. Szkoda tylko, że autorzy nie pookusili się o bardziej szczegółową analizę statystyczną takich rodzajów gazet, jak gazety zakładowe i kołchozowe, i nie przedstawili ich terytorialnego rozmieszczenia. Brak również danych o pismach konspiracyjnych i partyzanckich zarówno z okresu rewolucji, jak i drugiej wojny światowej.

Mimo stosunkowo wąsko zakrojonego planu, gdy mowa o części poświęconej wydawnictwom periodycznym, książka będzie pomocna dla historyków prasy, którzy mogą ją traktować jako punkt wyjścia do dalszych badań.

Jerzy Myśliński

LIST DO REDAKCJI

Szanowny Panie Redaktorze!

W artykule *Agencja telegraficzna Express i Ofinor*, opublikowanym w zeszycie 2 tomu IV „Rocznika Historii Czasopiśmiennictwa Polskiego”, dr E. Rudziński pisze m. in., że: 1) „W końcu 1925 r. Tadeusz Hołowko spowodował założenie Agencji Telegraficznej Express (ATE) [...]”; 2) „Od 1928 r. ATE była formalnie spółką akcyjną z org. odpowiedzialnością [...]”

Otóż gwoli ścisłości muszę stwierdzić, że: 1) Agencja ATE powstała w lutym 1925 r., a pierwszy jej biuletyn nosi datę 25 lutego 1925 r. Można to sprawdzić w Bibliotece Uniwersytetu Warszawskiego, gdzie pod numerem katalogu 011080 znajduje się teczka z biuletynami ATE za okres od 25 II do IV 1925 r. 2) Jest to pomieszanie dwóch wykluczających się nawzajem pojęć prawnych. Nie ma bowiem formy prawnej „spółka akcyjna z ograniczoną odpowiedzialnością”; jest albo „spółka akcyjna”, albo „spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. ATE była spółką z o.o.

Stanisław Garztecki